

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-104 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 06-74/959-278
Karar Tarihi : 12.10.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : K. Oğuz KARAKOÇ, Esin ÇERÇİOĞLU, Sinan BOZKUŞ

C. ŞİKAYET EDEN : Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Atatürk Bulvarı No:149 ANKARA

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILANLAR : Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.
Rıhtım Caddesi Merkez Han No:4 Karaköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (TDİ)'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde, TDİ tarafından römorkaj hizmeti fiyatlarının rekabeti engelleyici şekilde %30'un üzerinde arttırıldığı, bu teşebbüsün yıl ortasında gerçekleştirdiği ve sebebinin ne olduğu anlaşılamayan zamların rekabeti bozduğu ve tekel yarattığı iddia edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 21.6.2006 tarih ve 3998 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.7.2006 tarih, 2006-4-104/İİ-06-KOK sayılı İlk İnceleme Raporu, 3.8.2006 tarih, 06-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 06-57/719-M sayı ile karar verilmiştir.

40

İlgili karar uyarınca düzenlenen 6.10.2006 tarih 2006-4-104/ÖA-06-KOK sayılı Önaraştırma Raporu 6.10.2006 tarih, REK.0.08.00.00-110/275 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-74 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, söz konusu fiyat artışı kararının TDİ tarafından uygulanmadığı ve geri alındığı, bu nedenle şikâyete konu teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

İncelemeye esas dosya bakımından ilgili ürün pazarı "römorkaj hizmetleri" olarak tespit edilmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

60

Kılavuzluk ve Römorkaj hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmelik'in 4. maddesinde, "...kılavuzluk/römorkaj teşkilatı bölgesi, tüzük, yönetmelik veya talimatname ile idari sınırları belirlenmiş olan her bir liman alanını, İstanbul boğazı ve limanını..." ifade etmektedir. Bu çerçevede, ilgili coğrafi pazar "İstanbul Limanı ve bölgesi" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

I.2.1. Yasal Düzenlemeler

70

Kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin esasları T.C. Denizcilik Müsteşarlığı tarafından belirlenmektedir. Denizcilik Müsteşarlığı, 24.6.1993 tarih ve 3911 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar İle Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu"na dayanılarak çıkarılan 10.8.1993 tarih ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile teşkil edilmiştir.

Sektördeki faaliyetleri düzenlemek üzere Denizcilik Müsteşarlığı tarafından 491 sayılı KHK' nin 2. maddesinin (c), (d), (f) ve (g) bendlerine dayanılarak 28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı "Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatları Yönetmeliği" çıkarılmıştır.

80

28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı "Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatları Yönetmeliği"nin "Çalışma Sınırları ve Teşkilat Sayısı" başlıklı 10. maddesinin birinci fıkrasında "*İdare tarafından, tanımı 4üncü maddenin (c) bendinde yapılmış olan her bir kılavuzluk/römorkaj teşkilatı bölgesi sınırları içinde yalnız bir kılavuzluk / römorkaj teşkilatına izin verilir.*" denilmektedir.

2.3.2005 tarih, 5310 sayılı "Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la 491 sayılı KHK' nin 2. maddesine yeni (c), (d), (f) ve (g) bentleri eklenmiştir. Buna göre:

90

"c) "Bayrak Devleti", "Liman Devleti" ve "Kıyı Devleti" yetkilerini haiz olarak denizlerde seyir, can, mal ve çevre güvenliğini sağlamak ve deniz kirliliğini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, bayrak devleti denetim ve uygulama hizmetleri ile liman devleti kontrol hizmetlerini yapmak, yaptırmak, kılavuzluk,

römorkörcülük ve benzeri hizmetleri belirleyeceği esaslar çerçevesinde yaptırmak, arama kurtarma faaliyetlerini düzenlemek ve en üst düzeyde koordinasyonu sağlamak ve bu maddedeki görevlere ilişkin denetimleri yapmak,

...

100 *f) Devletin millî denizcilik politikasını ilgili kurum ve kuruluşlarla koordine etmek suretiyle belirlemek, uygulamak, talep ve ihtiyaçları tespit etmek ve belirlenen millî politika doğrultusunda plânlamak, deniz ve denizcilikle ilgili konularda hizmet gören kurum ve kuruluşları, belirlenmiş millî denizcilik politikası ve stratejisi doğrultusunda yönlendirmek ve koordine etmek...”*

Diğer yandan liman hizmetlerinin özel sektör eliyle de yürütülmeye başlamasını takip eden bu süreç içerisinde hizmet bedellerinin kamu yararı ve hizmetlerin sürdürülebilirliği dikkate alınarak idari otorite tarafından belirlenmesi gereksinimi ortaya çıkmıştır. Denizcilik ile ilgili konuların Ulaştırma Bakanlığı'ndan alınarak o dönemde yeni kurulan Denizcilik Müsteşarlığı'na devredilmesi esnasında Denizcilik Müsteşarlığı'nın yetkilerinin kaynağı olan 491 sayılı KHK'nın tarife belirleme yetkisi içermemesi nedeniyle Müsteşarlık bir süre söz konusu hizmetlerin asgari, azami ya da kati bedellerini belirleyememiştir. Anılan hizmetlerin aksama olmaksızın ve makul bedeller karşılığı yürütülebilmesini teminen, kılavuzluk ve römorkörcülük yapma yetkisi verilen teşebbüsler ile akdedilen sözleşmeler “uygulanacak hizmet bedellerinin en yakın kamu limanında uygulanan bedelleri aşamayacağı” hükmünü de içeren bir taahhütname ihtiva etmiştir.

120 **1.2.2.** Raportörlerin Deniz Ticaret Odası (DTO)'nın bir yetkilisi ile yaptıkları görüşme sonucu anılan şahıs tarafından; Türkiye'de kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin bir arada bir bütün olarak sunulduğu, A.B.D, Kanada ve Avustralya gibi ülkelerde kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin rekabete açılmış olduğu, Avrupa'da ise söz konusu hizmetlerin bazı ülkelerde rekabete açıldığı, bazı ülkelerde ise kar amacı gütmeyen kamusal teşebbüsler tarafından yerine getirildiği, Türkiye'de Denizcilik Müsteşarlığı'nın yönetmeliği gereği bu hizmetlerin bir bütün halinde her liman başkanlığı bölgesinde (İzmit hariç) tek bir şirket tarafından verildiği, her bölgede tek bir şirketten bu hizmetin alınmasının etkinsizliğe ve tekelleşmeye yol açtığı, üstelik bu firmaların tekel olarak sundukları bu hizmet lisansları için devlete bir bedel ödemedikleri, bu alanda Denizcilik Müsteşarlığı'nın 6.8.2003 tarihinde tadil edilen 1.8.2003 tarihli fiyat tarifesinin 130 bulunduğu, kılavuz ve römorkaj hizmeti veren firmaların bu tarifeye göre fiyatları belirledikleri, ancak TDİ'nin Temmuz 2006'da tarifinin üzerinde (% 30) zam yaptığı, tarife belli iken yasal olmayan, yılın ortasında yapılan bu zammın denizcilik firma ve acentelerini zor durumda bıraktığı, çünkü yolcu gemileri gibi programları bir yıl önceden belli olan işletmelerin % 30 oranındaki artışı muhataplarına anlatamadıklarını, sektörden gelen tepkiler neticesinde TDİ'nin zammın uygulamasını ileri bir tarihe ertelediğini, TDİ'nin Temmuz 2006'da yaptığı zammın ardında Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü (KEGKİ)'ne römorkaj hizmetleri üzerinden verdiği %70 oranındaki payın %90'a çıkmasının etkili olduğunu düşündüklerini, aynı hizmeti özel teşebbüsler %50 140 indirimli verip kar edebilirken, TDİ'nin kar edememesinin fiyat artışına gerekçe

olamayacağını, bugünkü piyasa şartlarında TDİ'nin KEGKİ'den aldığı bu hizmeti %40 payla verebilecek özel teşebbüslerin bulunduğunu, TDİ'nin şikayete konu ücret tarifesinin dünyanın en pahalı ülkelerinden biri olan Japonya'nın dahi üstünde olduğu ifade edilmiştir.

Yetkili ayrıca, DTO olarak Türkiye'deki kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin rekabete açılmasını istediklerini, bu konuda yaptıkları çalışmayı Denizcilik Müsteşarlığına da ilettiklerini, bu konuda bir mevzuat değişikliği istediklerini, sadece römorkaj hizmetlerinin rekabete açılmasının istenen faydayı sağlamayacağını, çünkü gelirin büyük bir kısmının kılavuzluk hizmetlerinden elde edildiğini ve bu alanda karlılık oranının %80 olduğunu, kılavuzluk şirketlerinin - pazarın %90'ı tek bir şirket tarafından kontrol edilmektedir- römorkaj hizmeti de vermesi ve rekabetin çok daha yoğun olduğu römorkaj alanında karlılığın %25 olması nedeniyle, römorkaj şirketlerinin kılavuzluk hizmeti veren şirketlere karşı ekonomik olarak mahkum olacaklarını, eğer sektöre rekabet getirilmek isteniyorsa ya her iki hizmetin de rekabete açılması, ya da kılavuzluk hizmetleri tarifelerinin kılavuz kaptanlığı konfederasyonu gibi kar amacı gütmeyen içinde ticaret odalarının da yer aldığı bir konsorsiyum tarafından belirlenmesinin gerektiğini ileri sürmüştür.

160

1.2.3. Görevli Raportörler tarafından TDİ yetkilisi ile yapılan görüşmede söz konusu şahıs; römorkaj hizmetleri için TDİ'nin elinde kendi römorkörlerinin bulunduğunu, ancak kendi römorkörleri yetmediğinde, KEGKİ'nin elindeki römorkörleri bir protokol çerçevesinde kullandıklarını, bu hizmeti özellikle Çanakkale'de sıklıkla satın aldıklarını, kurumlar arası protokol uyarınca, TDİ tarifesi üzerinden tahsil edilen miktarın önceleri %60'ını, daha sonra ise %72'sini KEGKİ'ye ödediklerini, KEGKİ'nin TDİ tarafından uygulanan tarifelerin giderlerini karşılamadığını belirterek pay oranlarının artırılmasını talep ettiğini, bu doğrultuda 18.5.2006 tarihi itibarıyla bazı hizmetlerde gelir paylaşımının %90 KEGKİ, %10 TDİ olacak şekilde düzenlendiğini, değişen protokol şartları çerçevesinde, fiyat artışının Yönetim Kurulu'nun 13.6.2006 tarihli kararıyla gerekli görüldüğünü, ancak yine Yönetim Kurulu'nun 13.7.2006 tarihli kararıyla konunun bir kez daha gözden geçirilerek durum tespitini takiben, römorkörlere ilişkin maliyetler de göz önüne alınarak ileri bir tarihte yürürlüğe konulmak üzere Genel Müdür'ün yetkilendirilmesine karar verildiğini ifade etmiştir.

170

1.2.4. Raportörlerin Denizcilik Müsteşarlığı yetkilileri ile yaptıkları görüşmede, yetkililerce 2003 yılına kadar Müsteşarlığın tarife belirlemediği, asıl yetkinin Ulaştırma Bakanlığında olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, 1996 yılından itibaren taahhütnamelerde özel sektörün en yakın kamu kuruluşunca uygulanan fiyatları aşamayacağı düzenlenmiştir. 2003'te ise Denizcilik Müsteşarlığı Türkiye sathındaki Liman Bölgeleri için tarifeler hazırlamış, bu tarifeler ilgili Bakanlık tarafından da onaylamıştır.

180

Yetkililere göre, Denizcilik Müsteşarlığı'nın tarifeleri piyasada hizmet sunan hem özel sektör hem de kamu kuruluşlarını bağlamaktadır. Tarifelere uymamanın yaptırımı, hizmeti durdurma veya izni iptal etme şeklinde gerçekleşebilir. Son uygulanan tarifeler bazı limanlarda kamu sektörünün uyguladığı fiyatlardan düşük

06-74/959-278

190 seyretmektedir. Bir diğer nokta, TDİ'nin statüsünün zaman içinde değişikliğe uğramış olmasıdır. TDİ, faaliyetlerini ticari esaslara göre yürütmektedir. TDİ'nin daha önce tekel niteliğinde yapmış olduğu faaliyetler, KEGKİ gibi teşkilatlarca yerine getirilmektedir. TDİ'nin limancılık hizmetleri kalmamış olup, mevcut faaliyetleri açısından TDİ'nin Denizcilik Müsteşarlığı'nın kurallarına tabi bir oyuncu olduğu söylenebilir.

I.2.5. Denizcilik Müsteşarlığı Römorkaj Ücret Tarifesi

200 Denizcilik Müsteşarlığı yetkilileri, yayınlanan tarifede belirtilen ücretlerin birer üst limit olduğunu, Ulaştırma Bakanlığı'na bilgi verilmesi kaydıyla daha düşük ücret uygulanabileceğini belirtmektedirler. 1.8.2003 tarihinden itibaren geçerli olduğu belirtilen tarife aşağıda yer verilmiştir:

Mersin, İskenderun ve İzmit Körfezi Hariç Tüm Limanlar için Römorkaj Ücret Tarifesi

GRT	Kabotaj Hattında Çalışan Gemiler (81+17) ABD Doları	1. Yolcu Gemileri 2. Transit Yük Gemileri 3. Ro-Ro Gemileri (155+27) ABD Doları	Liner Konteyner Gemileri (215+41) ABD Doları	Diğer Yük Gemileri (255+48) ABD Doları
0-1000	81	155	215	255
1001-2000	98	182	256	255
2001-3000	115	209	297	255
3001-4000	132	236	338	303
4001-5000	146	263	379	351
5001-6000	166	290	420	399
6001-7000	183	317	461	447
7001-8000	200	344	502	495
8001-9000	217	370	543	543
9001-10000	234	398	584	591
14001-15000	319	533	789	831
19001-20000	404	668	994	1071
24001-25000	489	803	1199	1311
29001-30000	574	938	1404	1551
34001-35000	659	1073	1609	1791
39001-40000	744	1208	1814	2031
44001-45000	829	1343	2019	2271
49001-50000	914	1478	2224	2511

I.2.6. KEGKİ ve TDİ tarafından Hazırlanan Tutanak

17.5.2006 tarihinde KEGKİ ve TDİ tarafından hazırlanan tutanakta şu hükümlere yer verilmiştir:

210 "17.5.2006 tarihinde her iki Genel Müdürlük görevli personelinin iştiraki ile TDİ'de yapılan toplantıda konu değerlendirilerek mevcut sözleşmenin 5. maddesinin 2. ve 3. paragraflarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesine karar verilmiştir:

5. maddenin 2. paragrafı:

220 "İşletme (TDİ), İstanbul, İzmir ve Çanakkale limanlarında gemilere verilen refakat hizmetlerinde görev alan Kuruluş römorkörlerine ifa ettiği her hizmet için, Kuruluş'a (KEKGİ) liman hizmetleri tarife hükümlerine göre tahsil edilecek ücretin % 60'ını ödeyecektir. Bu hizmete münhasıran, Kurtarma-1 ve Kurtarma-2 römorkörleri için bu oran % 72 olarak" mer-i protokol hükümleri doğrultusunda devamına, ayrıca Kurtarma-3 ve Kurtarma-4 römorkörleri için bu oran % 90 olarak uygulanacaktır.

5. maddenin 3. paragrafı:

İşletme, İstanbul, İzmir ve Çanakkale limanlarında gemilere verilen kılavuzluk ve römorkör hizmetlerinde görev alan Kuruluş'a ait römorkörler ifa ettiği her hizmet için liman hizmetleri tarife hükümlerine göre tahsil edilecek ücretin % 72'sini Kuruluş'a ödeyecektir. Bu hizmetlere münhasıran bu oran % 72 olarak uygulanacaktır¹."

230 **I.2.7. KEGKİ tarafından TDİ' ye Gönderilen Yazı**

KEGKİ tarafından TDİ'ye Gönderilen 18.5.2006 tarihli yazıda;

"Kuruluşumuz... tahsil ettiği ücretin yakıt ve diğer giderlerini karşılamadığından dolayı pay oranlarının artırılmasına yönelik olarak, sözleşmenin gözden geçirilmesinin bildirildiği ve buna istinaden 17.5.2006 tarihinde her iki Genel Müdürlük personelinin iştiraki ile yapılan toplantı tutanakları imzalanarak tarafınıza gönderilmiştir.

240 Tutanakta belirtilen Kuruluşumuz pay oranları 18.5.2006 tarihinden itibaren geçerli olup tutanağın 22.5.2006 tarihine kadar imzalanarak tarafımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Aksi takdirde tutanak imzalanana kadar sözleşmede belirtilen tüm hizmetlerin askıya alınması ve sözleşmenin feshinin yürürlüğe gireceği..."

ifadeleri yer almıştır.

I.2.8. TDİ Genel Müdürlüğü'nün Ücret Artış Teklifi

250 TDİ Genel Müdürlüğü'nün Yönetim Kurulunda görüşülmek üzere gönderdiği 31.5.2006 tarihli yazıda aşağıda yazılı hususlarda Yönetim Kurulu'ndan yetki istenmiştir:

¹ Eski madde metninde bu oran % 55 olarak belirlenmiştir.

260 "Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden (KEGKİ) alınan 16.5.2006 tarih ve 3999 sayılı yazıda 20.5.1999 tarihli Sözleşme ve eki 5.7.2001 tarihli tutanak kapsamında halen hizmet veren mevcut römorkörlere ilaveten Şirketimiz emrine amade kılınan voit tipi yüksek makine güçlü Kurtarma-3 ve Kurtarma-4 römorkörlerinin yüksek işletme maliyetleri nedeniyle liman ve eskort faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları hizmetlerin karşılığı olarak tahsil edilen ücretin yakıt, personel ve diğer amortisman giderlerini karşılamadığı ifade edilerek, mer-i protokol ve tutanakla belirlenen Kuruluş paylarının artırılması konusunu görüşmek üzere iki şirket temsilcilerinin katılacağı bir toplantı tertip edilmesi talep edilmiştir.

270 Gerek söz konusu talep ve gerekse de Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanan ve eski TDİ tarifesine kıyasla % 50 oranında indirimlerle belirlenen römorkör hizmet tarifeleri bazında oluşan şirket kayıplarını değerlendirmek üzere 17.5.2006 tarihinde Şirketimizde bir toplantı düzenlenmiş olup söz konusu toplantıda gerek tarife bazında ve gerekse de diğer bazı idari konularda uygulamaya yönelik prensip kararların alınmasını teminen taslak bir protokol tanzim edilmiştir.

Anılan protokol çerçevesinde:

- 1- Filoya yeni katılan Kurtarma-3 ve Kurtarma-4 römorkörlerinin gerek yüksek işletme maliyetlerinin karşılanması gerekse de Müsteşarlık tarafından % 50 indirimlerle belirlenen römorkör hizmetleri bazında oluşan şirketimiz kayıplarının kısmen giderilmesi için römorkör tarifesinin yeniden düzenlenmesi
- 2- TCDD' ye ait H.Paşa Limanında gemilere verilen Römorkaj hizmetlerinin yerine getirilmesinde KEGKİ Genel Müdürlüğü'ne ait römorkörlerin Limanın talebine bağlı doğrudan hizmete tefrikinin TDİ tarafından sağlanması
- 280 3- KEGKİ talebine bağlı olarak kurtarma yardımına iştirak edecek TDİ römorkörlerine ilişkin ücretlendirme konusunun yeni protokole derç edilmesi
- 4- Bundan böyle KEGKİ Genel Müdürlüğü ile yapılacak protokollerin tanziminde Genel Müdürün yetkilendirilmesi,

hususları uygun mütalaa edilmiştir.

NETİCE ve TEKLİF

- 290 1- Müsteşarlık tarafından hazırlanan ve 29.8.2003 tarihinden itibaren de Şirketimiz Limanlarında yürürlüğe konulan Liman Hizmet Tarifesinin geçmiş tarife uygulamalarına kıyasla % 50 indirimle belirlenmiş olmasının özellikle yüksek işletme maliyetli römorkör hizmetleri bazında oluşan gerek, şirketimiz kayıplarının tamamen olmasa bile kısmen giderilmesi ve gerekse de buna bağlı olarak bahse konu tarife üzerinden pay alan KEGKİ'nin de bu bağlamdaki mağduriyetinin giderilmesini teminen

06-74/959-278

300 a. Römorkör Hizmetleri Esas Ücret Tarifesinin, kabotaj hattında sefer yapan T.C bayraklı gemilere uygulanan tarife sütunu hariç diğer sütunlara % 30 oranında ilaveyle aşağıda gösterildiği şekilde yeniden düzenlenmesi;

Römorkör Esas Ücret Tarifesi (ABD Doları)

Kabotaj Hattında Çalışan Gemiler		Yolcu Gemileri Feribotlar Transit Yük Gemileri Ro-Ro Gemileri Car Carrier Gemileri				Konteyner Gemileri				Diğer Yük Gemileri			
81	17	155	202	27	35	215	280	41	54	255	332	48	63

b. İstanbul Ve Çanakkale Boğazlarında KEGKİ römorkörleri ile verilen eskort hizmetlerinde ücret paylaşımına esas teşkil eden 4.4.6 / Makineli Ve Makinesiz Deniz Vasıtaları Kirası Esas Ücretleri Tablosu son sütununun aşağıda gösterildiği şekilde yeniden düzenlenmesi

Makineli ve Makinesiz Deniz Vasıtaları Kirası Esas Ücretleri Tablosu (ABD Doları)

Vasıtanın Gücü (B.G)	Eski	Yeni
250 H.P kadar	100	100
500 H.P kadar	200	200
501-799 H.P kadar	300	300
800-2499 H.P kadar	400	400
2500-3999 H.P kadar	600	600
4000-6000 H.P kadar	900	900
6001 H.P ve üzeri	1000	1250

310

2- TCDD' ye ait H.Paşa Limanında gemilere verilen Römorkaj hizmetlerinin yerine getirilmesinde KEGKİ Genel Müdürlüğü'ne ait römorkörlerin Limanın talebine bağlı doğrudan hizmete tefrikinin TDİ tarafından sağlanması

3- KEGKİ talebine bağlı olarak kurtarma yardımına iştirak edecek TDİ römorkörlerine ilişkin ücretlendirme konusunun yeni protokole derç edilmesi

Bundan böyle KEGKİ Genel Müdürlüğü ile yapılacak protokollerin tanziminde Genel Müdürün yetkilendirilmesi..”

320

I.2.9. TDİ Yönetim Kurulu Kararı

TDİ Yönetim Kurulu 13.6.2006 tarih ve 306/30 sayı ile aldığı karar ile Liman Hizmet Tarifesi'nin Genel Müdürlük teklifi doğrultusunda artırılmasına karar vermiştir.

330

I.2.10. TDİ Tarafından DTO'ya Gönderilen Yazı

TDİ'nin 15.6.2006 tarihinde Deniz Ticaret Odası'na gönderdiği yazıda özetle, TDİ Liman Hizmet Tarifesinin 2.1/Römorkör Esas Ücret Tarifesi ile 4.4.6 /Makineli Ve Makinesiz Deniz Vasıtaları Kirası Esas Ücretleri Tablosunda yapılan ücret değişikliğinin 15.6.2006 tarihinden itibaren uygulamaya konulacağı bildirilmiştir.

I.2.11. DTO Tarafından TDİ' ye Gönderilen Yazı

340 20.6.2006 tarihli söz konusu yazıda TDİ'nin uygulayacağı yeni ücret tarifesinin 15.6.2006 tarihinde yayınlanıp aynı gün yürürlüğe girmesinin üyeler tarafından çok büyük tepkiyle karşılandığı ve aşağıdaki hususların dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir:

- Yıl ortasında römorkör hizmet ücretlerinin artırılmasının haklı bir sebebi olamayacağı,

- Armatör şirketlerin bütçelerini bir sene önceden hazırladığı dikkate alındığında, bütçesi hazırlanmış olan seferlerin masraflarının artması ile bütçelerinin tamamen sapma gösterdiği,

350 - Uygulamanın TDİ limanlarına ve Türk denizciliğine karşı büyük bir güvensizlik ortamı yarattığı,

- Bu durumun, armatör şirketlerin Türk limanlarına gelecek yıllarda yapacakları sefer programlarını negatif etkileyeceği, ülkemiz açısından büyük bir döviz kaybı yaratacağı,

- Bu tür ücret artırımlarının yılbaşında geçerli olacak şekilde yapılması ve en az 6 ay öncesinden ilan edilmesinin gerektiği.

360 Yazıda ayrıca, "... Akdeniz çanağındaki ülkeler limanları ile rekabet edebilmek ve bu ülkelerle hizmetlerin aynı oranda olmasını sağlamak amacıyla, ilan edilen zamlı tarife duyurusunun iptali hususunda bilgi ve gereğini ivedilikle arz ederiz." denilmek suretiyle zammın geri alınması talep edilmiştir.

I.2.12. TDİ Tarafından DTO'ya Gönderilen Yazı

TDİ'nin 21.6.2006 tarihinde DTO'ya gönderdiği yazıda özetle; TDİ Liman Hizmet Tarifesinin 2.1/Römorkör Esas Ücret Tarifesi ile 4.4.6 /Makineli ve Makinesiz Deniz Vasıtaları Kirası Esas Ücretleri Tablosunda yapılan ücret değişikliğinin 15.7.2006 tarihinden itibaren uygulamaya konulacağı bildirilmiştir.

370

I.2.13. TDİ Yönetim Kurulu Kararı

TDİ Yönetim Kurulu'nun, 13.7.2006 tarihinde aldığı 309/1 sayılı kararda "15.7.2006 tarihinden itibaren uygulamaya konulacak olan münhasıran mer-i liman hizmet tarifesi 2.1/Römorkör Esas Ücretleri Tablosu ücret değişikliğinin; konunun bir kez daha gözden geçirilerek durum tespitine müteakip, römorköre ilişkin maliyetler de göz önüne alınarak ileri bir tarihte yürürlüğe konulmak üzere Genel Müdür'ün yetkilendirilmesine" ifadeleri bulunmaktadır.

380

I.2.14. TDİ Tarafından DTO'ya Gönderilen Yazı

TDİ Limanlar Dairesi Başkanlığı'nın 14.7.2006 tarih ve 2302 sayı ile gönderdiği yazıda, daha önce 15.7.2006 tarihinden itibaren uygulamaya gireceği bildirilen 2.1/Römorkör Esas Ücret Tarifesi'ndeki değişikliğin, konunun bir kez daha gözden geçirilerek durum tespitini müteakip ileri bir tarihte yürürlüğe konulacağı bildirilmiştir.

I.2.15. DTO Tarafından Üyelere Gönderilen Yazı

390

DTO tarafından üyelerine gönderilen 17.7.2006 tarihli sirkülerde, TDİ'nin 14.7.2006 tarih ve 2302 sayı ile DTO'ya gönderdiği yazıya atıf yaparak özetle TDİ Liman Hizmet Tarifesinin 2.1/Römorkör Esas Ücret Tarifesi ile 4.4.6 /Makineli Ve Makinesiz Deniz Vasıtaları Kirası Esas Ücretleri Tablosunda yapılan ücret değişikliğinin konunun bir kez daha gözden geçirilerek durum tespitini müteakip ileri bir tarihte yürürlüğe konulacağı bildirilmiştir.

J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

400

Şikayet dilekçesinde, römorkör fiyatlarının rekabeti engelleyici şekilde %30'un üzerinde arttığı, TDİ'nin yıl ortasında gerçekleştirdiği ve sebebi anlaşılmayan zamların rekabeti bozduğu ve özel sektör tekeli yarattığı iddia edilmiş ve gereğinin yapılması talep edilmiştir.

410

Şikayet konusu çerçevesinde, öncelikle hakkında önaraştırma yapılan TDİ'nin teşebbüs olup olmadığı değerlendirilmesi gerekir. 10.8.1993 tarih ve 93/4693 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla özelleştirme kapsamına alınan teşebbüsün ana sözleşmesi yeniden düzenlenmiş ve 24.11.1994 ve 4046 sayılı Kanun uyarınca unvanı Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. olmuştur. Aynı Kanun'un 17(e) maddesi çerçevesinde TDİ kendi tarifelerini belirleme yetkisine sahip bir anonim şirkettir. Bu çerçevede, anılan teşebbüsün bağımsız karar verebilen ve ekonomik bir bütün teşkil eden bir birim ve dolayısıyla 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs olduğu kanaatine varılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde tanımlanan hâkim durumun kötüye kullanılması eylemi, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına veya başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye

420 kullanmasını ifade etmektedir. Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak tanımlanabilmesi için ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüsün hem hâkim durumda bulunması, hem de bu hâkim durumunu pazardaki davranışlarıyla kötüye kullanması gerekmektedir. Kanunda örneklenen kötüye kullanma eylemlerinin yanı sıra girişleri engelleme veya rakipleri zor durumda bırakma, mal vermeyi kesme, tekelden temin yükümlülüğü koyma, ayrımcılık, indirim sistemleri, bir pazardaki hâkim durumun başka bir pazarda kötüye kullanılması, zorunlu unsurun verilmemesi, fiyatlar yoluyla kötüye kullanma gibi eylemler de kötüye kullanma eylemleridir. Kötüye kullanma, dışlayıcı ve sömürücü eylemleri içermektedir. Dışlayıcı kötüye kullanma halleri, hâkim durumdaki firmanın rakiplerinin rekabetçi konumlarını zayıflatmayı veya onları tamamen piyasa dışına 430 itmeyi amaçlamaktadır ve genellikle yıkıcı fiyat, mal vermeyi reddetme, bağlama gibi türleri görülmektedir. Sömürücü kötüye kullanma halleri ise, hâkim durumdaki firmanın tüketici refahına zarar vermek üzere pazar gücünü kullanması ve pazardaki avantajlarından bu yönde yararlanmasıdır. Aşırı fiyatlama, üretimin veya teknik gelişmenin kısıtlanması sömürücü kötüye kullanma halleri olarak ortaya çıkmaktadır. Aşırı fiyatlama genel olarak, piyasa gücünün kullanılması sonucunda fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasıdır. Aslında aşırı fiyatlama ekonomik refahı tamamen azaltmasa da refahın dağılımını etkilemektedir. Aşırı fiyat kaynaklı rekabet ihlalleri daha çok rekabet koşullarının bulunmadığı, piyasanın kendi kendini düzeltmediği, aşırı fiyatlandırmanın yeni 440 girişleri teşvik etmediği, giriş engellerinin bulunduğu piyasalarda görülmektedir.

Denizcilik Müsteşarlığının 1.8.2003 tarihinde yayımladığı limanlar için Römorkaj Ücret Tarifesi halen yürürlüktedir. Burada ilan edilen fiyatlar üst limiti oluşturmakta olup, hizmet veren kuruluşlar Ulaştırma Bakanlığı'na bilgi vermek kaydıyla daha düşük ücret belirleyebilmektedir. Söz konusu tarifeler limanlarda faaliyet gösteren hem özel sektör hem de kamu kuruluşlarını bağlamaktadır. İlgili Müsteşarlığın tarifelere uymayan kuruluşlara karşı yaptırımını hizmeti durdurma veya izni iptal etme şeklinde gerçekleştirmektedir.

450 Denizcilik Müsteşarlığı tarafından 28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Yönetmeliği'nin 10. maddesi birinci fıkrasında, İdare tarafından tanımlı 4. maddenin (c) bendinde yapılmış olan her bir kılavuzluk/römorkaj teşkilatı bölgesi sınırları içinde yalnız bir kılavuzluk/römorkaj teşkilatına izin verildiği belirtilmektedir. Buna göre, her bir kılavuzluk/römorkaj teşkilatı bölgesi ilgili yönetmelikle tanımlanmıştır ve Yönetmeliğin 10. maddesi uyarınca TDİ İstanbul limanı ve boğazında römorkaj hizmetlerini veren tek teşebbüstür. Bu durumda TDİ, İstanbul boğazı ve limanında verdiği römorkaj hizmetleriyle, bu pazarda hâkim durumdadır. TDİ römorkaj hizmetlerini verirken, kendi römorkörlerinin yanı sıra, KEGKİ ile imzaladığı protokol çerçevesinde söz konusu kuruluşun römorkörlerini gelir paylaşımı esasına göre kullanmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda, TDİ tarife üzerinden tahsil edilen ücretin önce %60'ını, daha sonra %72'sini KEGKİ'ye ödemiştir. Ancak KEGKİ'nin söz konusu oranların giderlerini karşılamadığını belirterek paylaşımında değişiklik talep etmesi üzerine iki kurum arasındaki protokol 18.5.2006 tarihinde tadil edilmiş ve bazı hizmetlerde gelir 460

06-74/959-278

470 paylaşımı %90 KEGKİ, %10 TDİ olacak şekilde düzenlenmiştir. Değişen protokol şartları çerçevesinde, fiyat artışı Yönetim Kurulu tarafından 13.6.2006 tarihinde karara bağlanmıştır. Fiyat artışı DTO'ya TDİ tarafından 15.6.2006'da duyurulmuş ve uygulamanın aynı gün yürürlüğe gireceği bildirilmiştir. DTO üyelerinin söz konusu fiyat artışını tepkiyle karşılamaları üzerine, artışın uygulanması önce 15.7.2006 tarihine ertelemiştir. TDİ Yönetim Kurulu 13.7.2006 tarih, 309/1 sayılı kararlar da, ücret değişikliğine ilişkin konunun bir daha gözden geçirilmesine ve fiyat artışının ileri bir tarihte yürürlüğe konmak üzere Genel Müdür'ün yetkilendirilmesine karar vermiştir. Söz konusu yazı 14.7.2006 tarihinde DTO'ya bildirilmiştir. Dolayısıyla şikâyete konu TDİ'nin fiyat artış kararı yürürlüğe girmeden ortadan kalkmıştır.

K. SONUÇ

480 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. tarafından, İstanbul limanı ve boğazında römorkaj hizmetlerinde fiyat artışı yapılmasına yönelik kararın uygulanmaması ve geri alınması nedeniyle bu teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.